

Előfizetési árak: helyben, vagy postán küldve: Egész évre... 10 ft. - kr. Félévre... 5 - - - Negyedévre... 2 - - - Egy hóra... 1 - - - Egyes szám 4 kr.

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PENTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL.

Híreltetési díj: Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többzori híreltetések alkalmán jutányos áron vétetnek fel. Bélyeg díj minden külön bejelölésért 30 kr.

4-én ás

alatt

melyben fordulnak

A kovács szrevelt lo-

kusz víz

m. 13. Egy z elrontot.

g jön. 20 agatás. 24.

ssal a czir-

lyben

nak.

ve.

nő büffet

és pedig:

1 ft. -

zat 20 kr

rtól lefelé

15 kr.

(szemben.)

ki jelent-

ja, az kap

ból

ósága

A falu.

Lázás munka foly mindenütt. Peng a kasza, szénaillatban fürdik a gyűjtőmunkás s vig aratólányok pajkos dalától vizhangzik a határ. A falu, ahol tisztán földmives nép lakik, csöndes, kihalt. A szalmás házak ajtajában a hű komondor nyújtózkodik, gyorsan lihegve a nagy forróságtól, a vén fák hűs árnyékában tehetetlen agyok, vagy munkára még gyöngye gyermekek heverésznek s gyűgyöngnek, alató dalt dudorásznak a kis babának, aki két kézzel védekezik az alkalmatlan légy-sereggel szemben. A falu égező meleg porában gyermekek játszadoznak, az utca porából rakott csomókat gyűjtve halomba s magasra szórva, ha szél indul. A falunak zeg-zugos utcáin vándor cigánycsapat ólálkodik, szemügyre vévén az állapotokat s stratégiai kém-szemlélt tartva minden irányban. Az utcák hulladék-takarmánytól piszkos árkaiban egy-egy sereg liba, récze fürdik, vagy sertés heverész, kéjelegve a pocsoltyában. A faluv gén, kenderáztató tavakban meztelen gyermekek lubiczkolnak s a nap tüzetől pirosra égetett bőrüket iszappal kenik be s kitetovirozzák ékesen, akár mint a siámi négerék.

Ime, ez a falu képe most. Ha egészen költői nézőpontból vizsgáljuk, még érdekesnek és szépnek is találjuk. Megnyilatkozik e képnél az érdekesség ezer kedves árnyalatával. A festő mosolygva szemléli a gondtalan, együgyű modelleket, a poéta ábrándosan álmódja vissza gyermekkorát, midőn csak efféle vágyak adtak szárnyat az ő lelkének is, de aki e képnél árnyoldalait szemléli s komolyan gondolkodik: megdöbben s bizonyos fellelem, lelki izgatottság vesz rajta erőt. Elmélkedik...

A mi munkás népünk a nyári időszakban valóságos gép, mely pihenés nélkül, fáradhatatlanul, lázzal dolgozik a kenyérért. Az erő, mely karjának izmaiban duzzad, most van igazán felhasználva Minden éptestű férfi és nő ott van künn az aranykalászkóttól ékes határré-

szeken s verejtékekkel áztatja a szent földet, mely kenyeret és ruházatot ad. Minden forduló tarka mezővé alakul a munkásoktól. A faluban minden az Istenre van bízva. Az igaz, hogy ő a legigazabb öre a világnak, de szellemi mindenhatóságával nem foghatja meg kezét a tolvajnak, nem olthatja el a gyujtogató kanócszát s nem állhatja útját a gondtalan gyermeknek, ki eszeveszetten rohan a veszélybe, mint az esti lepke az égő gyertya lángjába.

A nyár sok áldozatot követel a magyar néptől, különösen ott, ahol a község rendezetlen, az előjáróság gondatlan és a lakosság nem áll az értelmiség azon fokán, hogy magán segíteni tudjon és akarjon. Hányszor és hányszor olvasuk, halljuk, hogy itt tűz ütött ki s elhamvasztotta a község egy javarészét, ott tolvajság, betörés, rablás történt fényes nappal s aztán tovább, hogy egy gyermek megyúlt ruhájától elégett, a másik fürdés közben vízbe fullt, vagy nyomtalanul eltűnt stb. stb. Mindezen dolgok, szerencsétlenségek a nyári időszak szülöttei. Amennyi áldást ad gazdag természetével e szép évszak, éppen annyi gondot és sokszor kárt hoz ránk.

E tudatban nyultunk toll után, hogy a falusi lakosok figyelmét felhívjuk e szomorú körülményekre. Különösen pedig szólnak a községek értelmiségéhez, a paphoz, tanítóhoz, a jegyzőhöz és nagyobb földbirtokosokhoz, akik hivatva vannak a népetet nem irányba terelni s e vizsás állapotokon segíteni. — Hatalmukban és módjukban áll, csak akar-niok kell.

A községek rendben és tisztán tartása az első parancsolat. Ronda, szemetes utcák, miazmákkal telített árkok, posványos, büzhödő tavak, a gyermekekre veszélyes gödrök, kutak sehol ne legyenek, mert a száraz piszkos tüzet fog, a sár, iszap, posvány halált gőzölög, a védtelen gyermekek vonzza, szédíti a mélység s nem egyszer megöli a kut, a patka, a tó vize.

Aztán létesíteni kell, különösen a

mostani szorgos munka idejére, a falusi menedékházakat, ahol nemcsak a gyermekéletet védjük s mentjük meg a nemzet-tökének, de a vagyont is nagyban biztosítjuk. Hány tüzeset van, ahol a játszó gyermek a gyujtogató?! És még nem is bűnös szegény; tudja is az, hogy a pusztító lángnak, mely körülte, vagy fellette csapdok, talán ártatlan élete is áldozatul esik?

A falusi nyári menedékházak létesítése a legszebb humánus intézmény, mi valaha csak létezett s aztán meg nem is kerül valami nagy áldozatokba. Az iskolahelyiség megvan, a tanító nyári szünetjét kevés fizetésért szívesen feladja a nemes eszme megvalósítása érdekében s el van érve a nagy cél; a vagyon-és életbiztosítás. A munkás aggodás nélkül pihen a dél hevében fáradalmait, a forduló valamelyik lombos fája alatt s nyugodtan tér haza este az édes családi körbe, mert tudja, hogy semmi baj nem esett odahaza. Milyen nyereség, mekkora haszon ez!

A község tisztasága, a gyermekek nyári munkaidőben való oltalmazása után még egy fontos körülményről akarunk szólni: a községi előjáróság kötelességéről a vagyonbiztonság érdekében.

A kóborló cigányok időszeke az. Most indul el a dáde összes pereputyáival és üstjeivel a tanulmányra. Életmódjuk, nagyon természetesen, az üstföldözson kívül, a család és lopás. Itt jósió cigány asszonyok surranak be az ajtón óvatosan, éles szemekkel körültekintik a terepet s ha baj van, előveszik a kártyát, mintha csak egy szebb jövődó szent hírnökei volnának s ha nincs veszedelem: elcsipik a rézcét, libát, tyukot, vagy más házi apróságot, vászonneműt stb s hosszan lelégő tarisznyájuk mély-ségébe rejtik; ott hosszú hajfűrtű barna legény emeli a finom réz üstöt s nem egyszer utána megy a malacz is.

Mindezen bajok megakadályozására aztán az előjáróság van hivatva. Éles körültekintéssel örkdjék a községi lakosok vagyonára s a kóborló cigányok

minden lépését éber figyelemmel kísérje s ha igazoló-jegy nélkül járnak, azonnal kísértesse őket a járasi hatóság elé.

Szóval: a nyári munka ideje alatt van legnagyobb szükség arra, hogy a faluban minden rendben legyen.

Egy rendes községnél alig is van szebb látni való. És ennek szépségében mindenütt gyönyörködhetünk, ahol hivatását teljesen átértő és annak mindenben megfelelő jegyző s c' munkájában támogató előjáróság van. És ily községben áldás a jegyzői hivatás, öröm a munka.

Egy rendezett község elégedett lakóival hasonlít azon családhoz, melyben minden szó áldás, ahol a béke és egyetértés angyala trónol mosolygó, szelíd arczával és a szeretet istenségének oltára emelkedik minden szögleletben künn és benn, annak ereje nyilatkozik meg munkában és pihenésben, örömben és fájdalom-ban; de aztán egy rendezetlen község szegény, elégtelen lakosságával hasonló azon családhoz, melynek körében örökös perpatvar, czivódás zaja hallik, ahol az imádság magasztos, lelket, szívet égit emelő csöndes szongása helyett éktelen káromkodás, piszkos, szemét és sár tapad lábaidhoz minden lépten és rut gyűlölség lakozik szívben és lélekben.

Hol pihen meg inkább a szemlélődő lelke édes érzésekkel? Ott-e, vagy itt? ... Br.

A függ. és a 48-as párt s a közig. államosítása. Helyi Ignacz orsz. képviselő a következő nyilatkozatot teszi közzé: A közigazgatás államosításának legfelhívatalosabb szószólója, a Pester Lloyd, Hieronymi belügyminiszter kolozsi beszédéről vezércikkével, abbéli kíváncsiságot fejezi ki, vajjon minő álláspontot fog a képviselőházi ellenzék a miniszter által jelzett közig. tervezettel szemben elfoglalni, s végül oda konkludál, miszerint remélhető, hogy az ellenzék azon része, mely lelkesedéssel támogatta az egyházpolitikát, nem fogja magát ellenzébe helyezni egy reformmal, mely ama politikanak keresztültelére multhatatlanul szükséges.

A párt nem levén most együtt, természetes, hogy hivatalosan a Pester Lloyd kíváncsiságát senki sem elégitheti ki. De mint az egy-

A „DEBRECZEN” TÁRCAJA.

VASUTON.

A vonat igen lassan haladt, az öreg asszony kedvére aludhatott. Az erős, szűz fiatal ember előbb végig nézett, aztán megszólalt: — Hova tetszik utazni? — Én Kocsárudra. Kegyed? — Én Kanabokára. — Na, akkor megyünk. A 2 város nincsen messzi egymástól. Ha jól tudom, félóra... — Nem, háromnegyed óra. Ezután kínos csönd következett. Én vártam, hogy ő szóljon, ő pedig bizonyosan azt, hogy én. Aztán egyik sarkát a másikra tette, lehuzta a csizmáját. A kapcza, mely lábát fedé, nem volt új, vagy ha új volt is, nem volt tiszta. És épp oly különös szaga, a mely csakis egyedül a piszkos kapczáknak szokott lenni. — Meleg van! Mondta. — Meleg van! Valaszoltam.

A vonat lassan ment és az idő is lassan telt. A fiatal ember felkelt s kinyitotta az ajtót. Leszállott és úgy gyalogolt a vonat mellett. Mondta, hogy menjek én is s hogy jó a levegő, de én, mint hogy igen gyöngye vagyok, minekutána nem a járásbíróságnál vagyok alkalmazva, maradtam. Kényelembe helyeztem magamat, már a mennyre a 3. osztályu coupé fa-padja engedli. Nem tudtam mit csinálni. Elővettem hát a »Szálló Hirkacsát«, a kedvenc lapomat. Nem tudom, miért szeretem oly nagyon, talán mert a szerkesztőjével, kiadójával jártam iskolába. Én ábrándozó, komoly fiu vagyok és lelt belőlem végrehajtó. Tetszik tudni a városnát. Ők pajzánkodó, vidám ifjak valának és firkás ok lettek. A lapjuk a partonküvünek közlönye. Minden parttól független, szabadon nyilváníthatja tehát minden dologban véle-

nyét. Így pl. az egyházpolitikai viták alatt Baka Elemér szerkesztő barátom, a ki egy-két hónappal velt feleségül egy zsidó kisasszonyt, a polgári házasság ellen írt, fénylő tollával ragyogóan fejtegetve Vaszari beszédjének igazságát, míg Mélyesi Elemér a kladó — nőltén — a polgári házasság mellett foglalt állást méltányló elismeréssel Wekerle nagy érdemeiről. Az egyik a hozományban csalatkozott, a másik dus hozományt remélt.

A lap tárczái is igen változatosak és érdekesek. A fő vonzerőt itt Zöldelő Elemér képezi. A mint a neve után levő zárjel közül kitűnik, még csak hét éves. Minden áldott napon ír egy zongemeyt Margitkahoz és már ki is adja »Szuró Tövisék« hangzatos cím alatt, a járnai kezdő gyermek bizonytalanságával. És mégis ha kérdik tőle: — Mi leszsz Elemérkém? Azt valaszolja: — Katona!

A kis Margit nagysám persze akkor bizonyosan szakácsné lesz.

A hírovat, bár gyakran tul megy a valószínűsége, nagyon érdekes, mert szépen van színezve és hangulattal telve. Így pl. Karó Zsuzsanna ceslád leányzónak maróglúvási áltai való öngyilkosságáról szóló hír valóságos novella, melyet más lap a tárcza-rovatban szokott közölni. Hát még a szerkesztői üzenetek! Azokról lehetne csak sokat írni! A szerkesztő ur azt, a kinek a képe nem tetszik, itt gaz-emberezi le, és itt írja neki, rendesen azt, hogy örült! A sértett persze nem hagyja magát s természetesen elveri a batán a port. Ekkor alól maradván, mégis neki áll feljebb és perrel fenyegetőzik. Egy arra járó angol kiszámította, hogy azon embereknek száma, a kiket ok nélkül megsértett, 100 közül 50. pedig mind a város intelligenciája közül valók voltak. Én,

részint mert végrehajtó vagyok, részint mert tanulótlársá voltam, nem kerültem ebbe a kedves rovatba.

— Földönálló, egy percz! Hangzik a kalauz harsány hangja. Az öregasszony felebredt. Odarohanunk az ablakhoz.

— Ide, hordár, ide ebbe az első osztályba! Kialtolt egy uri ember nagy gögösen, mire egy szurtos képű cigány ugrott be egy pakkal a mi coupénkba. A »hordár« elhelyezte a pakkot.

— Itt egy korona! Szólt a hordárnak s én láttam, hogy a kezébe nyomott egy — új pestit.

— Pompás bársonyülés! Mondta egy ur, a ki egy 7 évesnek látszó fiu mellett ült.

— Jaj, ah te vagy — szóltam én, Elemér, Mélyesi Elemér?

— Igen én! Csókoloztunk. Ő volt csakugyan, megismertem a kulimázos festékek bekenet hajáról. Csodálkoztam, miért mondja a fa padra, hogy bársonyülés. Hallgattam, mivel azt hittem, tévedésben van.

— Igyá! — mondja Baka Elemér, mert a bőkezű uri ember ő volt, cognacot! Az üvegből, mely befőttes üveg vala, ittam. Cognac ugyan nem volt benne, hanem tiszta víz igen.

A hét éves fiu, a ki természetesen Zöldelő Elemér volt, kibontotta a csomagot.

— Egyék báró, legeslegfinomabb sütemény!

Zavart lettem, először azért, mert a mivel kínált, nem volt oly nagyon finom, hanem száraz, fekete kenyér. — Mily fenséges ízű! Mily remek! Mi jó! Egyék kedves báróm! Csak fala-tozzék! Vegyen még! Én vettem s kerdeztem

Bakát, hogy megjelent-e az a kötet, a melyet az Athenaeum irodalmi vállalat fog kiadni, mint *) alatt olvastam minden elbeszélésnél, hogy az ősszel. Lehetett ez ötödöve.

— Nem, válaszóla, ősszel.

Nem fagattam tovább, tudtam, hogy ennek is elmúlik a tavasza. Ekkor a coupe másik oldalánál durva halatszott, a régi utitársam ordított: — Kérem, én Zsiros Kelemen hentes-ségéd vagyok! Ne pacsokzázzék velem az ur, mert...

Mélyesi közbevágot: — De herczeg... kegyelmes uram.

— Herczeg az öregapád, de nem én! Kialtott a legény megragadva s túlfúdtotta az ablakon.

Baka barátom odafordult Zsiros urhoz: Kegyelmes ur, mily kegyetlen trefa.

Ekkor már ő is reptül. Ebből az következik, hogy a kis Zöldelő maga ugrott utána.

— Kérem a czilindereket!

Orditottak akkor meg, mire én kilöttem a 3 viselés puha kalapot

Ez után a rémes epizód után élénk eszmecsere tárgyát képezte a 3 barátom. Egyik ezt, másik azt mondta. Az öregasszony általános bólogatás közt jelentette ki, hogy bolondok.

Én pedig, a nyomorúságomra gondolva t. i. némelykor a feleségem főzte huslevest tévedésből korpának nézem és a foltos nadragomat csak foltosnak látom azt gondoltam, hogy ezek az urak, a kik mindent rózsaszí-
ben látnak, mégse »bolondok«.

Fekete László.

házipolitikai reformok egyik legkevesebb támogatja, sőt vagyok a tisztelt officiózusnak már előzetesen is annyit mondani, hogy a mely lelkesen támogattuk az egyházipolitikai reformot, mint programunknak egyik pontját, ép oly lelkesen fogjuk ellenezni a közigazgatás államosításának tervezetét, mert programunkkal ellenkezik.

Egyszer már megbuktattuk a tervet. A mit azóta tapasztaltunk, csak arra alkalmas, hogy az egész ellenzék fokozott erővel igyekezzék ama szerencsétlen tervet másodsorú és végleg megbuktatni: a mi, remélem, sikerülni is fog.

Erje be egyelőre a P. L. ennyivel, a töbire majd meg fognak felelni a tettek. Helyfoglalás.

BELFÖLD.

Az új miniszter eskütétele. Fesztéti Andor gróf földművelési miniszter tegnap délelőtt 11 ó. tette le a Felsége kezébe, Wekerle Sándor miniszterelnök és Alföldy gróf gárdalaprány jelenletében az esküt. Az eskümentát Tarkovich államtitkár olvasta fel.

A zágrábi tartománygyűlésből. Zágráb, júl. 23. A tartománygyűlés elfogadja az egyetemi törvényt harmadik olvasásában. Következett ezután a rendkívüli költségvetés tárgyalása. Russics a magyar millenniumi költségvetéshez való hozzájárulást ellenzi, mert — ugymond — Horvátországnak ott nincs mit keresnie. Horvátország nem ünneplhetni a háború hordák bevételét, a kik az európai kultúrát tönkre tették!!!

A katonai büntető perrendtartás. Mint egy felhivatalos tudósító jelenti, már teljesen ki van dolgozva és revizió alól elküldetett a két kormányhoz. A tervezet már egy ízben megfordult a magyar és osztrák kormányoknál, a melyek több észrevétel tettek a javaslat egyes intézkedései ellen.

Most a közös hadügyminisztérium a tervezetet átadta, visszaküldte a kormányoknak, hogy azok esetleges észrevételeiket a javaslatra utalják tegyék meg.

Az új büntető perrendtartás már a jövő évben életbe lépne a katonaságnál. Sajnos ugyan, hogy ez a javaslat még nem a katonai büntető törvénykönyvét képezi, a melyre még égetőbb szükség lenne, de azért az eljárás szabályozása is nagy hiányt van hivatva pótolni.

Hogy mik lesznek a javaslat egyes intézkedései, hogy kiélik-e azok egy a jogi, mint a humanitárius követelményeket, azt ma még nem tudjuk megítélni, mert a javaslatot még nem tették közzé.

Az efféle javaslatok elég helytelenül elvonatnak a nyilvános hozzászólás és kritika alól, úgy, hogy tartalmuk nem egyszer sok helytelenséget tartalmaz, a mit kellő időben való közzététel által megelőzni lehetne. — A felhivatalos tudósítás e tárgyban a következő:

A közös hadügyminisztériumban kidolgozott és már évekel az osztrák és a magyar minisztériumok véleményadás végett átnyuj-

tott katonai büntető perrendtartást most már az osztrák és magyar kormány által javasolt módosítások alapján újból átdolgozták. A katonai perrendtartásról szóló ezen új törvényjavaslatot megint megküldték a két kormányoknak és így remélhető, hogy az új javaslat jövő évre törvényerőre fog lépni.

Az ország számokban.

— Egy kis statisztika. —
Az országos magyar királyi statisztikai hivatal szerkesztésében és kiadásában megjelent a Magyar Statisztikai Évkönyv új folyamának első kötetje. A nagyrészt kötetből a következő érdekes adatokat közöljük:

Magyarország és Fiume területén 25 szabad királyi város és önálló törvényhatósági joggal felruházott város, 106 rendezett tanácsú város, 407 szolgabírói járás, 1853 nagyközség, 2382 körgyűlés, 10,698 kisközség és 18,428 pusztja, telep és lakóhely van.

Az országban, Horvát-Szlávonországokat beleértve, 5,697,494 épület volt a múlt év végén; még pedig: 5,542,923 magánház, 81,656 egyházi és iskolai, 42,785 községi, 3400 törvényhatósági, 21,738 állami és katonai, 4992 magántársulati ház. Az épületek közül 2,926,979 a lakóház, 13,049 templom, 2033 a kaszárnya, 367 fürdőház, 14,945 iskola. A tisztán lakóházak közül 548,590-nak pala-, cserépvagy bádoglejtje van, 620,878 zsindegy vagy deszkafedélű, 1,657,511-nek zsup- és nádfedele van. Az összes épületeknek csakis 16,87 százaléka földpala-, cserépvagy bádoglejt fedélű, míg 59,48 százaléknak zsupfedele van. Ez a statisztika a tűzkárikának nagyon is érthető kommentárja.

Érdekes a lakások statisztikája is. Az országban 1890-ben 3,468,194 lakás volt, 1,453,299-ét több, mint az 1869. év végén. E lakásokban együtvéve 4,950,276 szoba, 77,187 halálháló, 1,571,595 vakszoba (kamara), 196,476 előszoba és 3,369,697 konyha volt. Együtvéve tehát 9,975,231 lakóhelyiség volt az országban 1890. végén.

Átlag egy lakásra 5 ember jut, ez az átlagszám persze nem vizsgálja azokat, akiknek ház-harmincznek egy közös szobájuk van. A lakások javarésze természetesen földszinten van. 3,358,606 a földszinti lakások száma; 7520 lakás pinczeben van. A pinczelakások legtöbbször Budapest területén volt. Utána legtöbb pinczelakás Szegeden (468), Aradon (249), Zágrábban (151), Temesvárott (104) volt ugyan, csak 1890. végén. Elő- és emeleti lakás 78,427, második emeleti 14,639, harmadik és magasabb emeleti pedig 9002. Csakohgy ebből a 9092 lakásból 2324 padlás volt. Ez a relative legmagasabb lakás.

A magyar birodalom területe 322,302 négyzetkilométer; ezen a területen 17,349,398 ember élt 1890. végén, négyzetkilométerenként tehát 53,83 ember. Legnagyobb volt ez az átlagszám a Duna-Tiszaközén (7579), legkisebb Erdélyben (4039). Budapest területe 201 négyzetkilométer.

Azt tekintve, hogy a lakosság száma 1890. végén 491,939 volt, egy négyzetkilométerre 2447,45 ember jut. Az ország törvényhatósági joggal felruházott városában összesen 1,331,067

ember lakott. 1850-ben csak 669,606 volt a városok lakosainak száma. A szaporodás tehát 98,78 százaléknál.

A városi lakosság az országban, minden fajtajárú és rangú várost érve, 1890-ben 2,636,589-re rogtott. Az utóbbi tíz évben ez a lakosság 15,59 százalékkal szaporodott.

A népesség megoszlása születési hely szerint a következő volt: 12,766,575 ember ugyanabban a helységben született, 2,704,928 ember pedig annak a megyének területén született, amelyen a népszámlálás idején lakott. Más megyéből születésű 1,435,449 volt, a fővárosból való 37,196, fumei 1976, horvát-szlávonországi 132,630, Ausztriából való 221,697, a külföld egyéb országaiba való 33,570, ismeretlen születéshelyű 14,467 ember volt. A statisztika a lakosság ragaszkodását a maga szülőbb szülőföldjéhez bizonyítja, de érdekes adat illusztrálja a főváros lakosságának szaporodását. A hatalmasan fejlődő főváros tisztán a vidékről szerzi a lakosságát. — A külföldiek közül, az osztrákokat nem tekintve, a legtöbb külföldi honos, 5597, nemetszági, utána 5886 olasz volt Franciaországi honos 575, angol 391, oroszországi 355 lakott az országban. Svájci honosságú lakója 1169 volt az országban. Legöbbször valószínűleg nevelőnő volt.

Az országban, a polgári népességben (a katonaság beszámításával) 8,668,175 férfi és 8,795,616 nő élt. Ezer férfira tehát a katonaság beszámításával nélkül 1028,27, a katonaság beszámításával 1014,70 nő jut. A nőlelnek és hajadonok dominálnak ebben a statisztikában, ami annál is természetesebb, mert a gyermekek, pelyhedző állatok és báfisch hajadonok többnyire ebbe a klasszisba tartoznak. A magyar birodalomban 4,767,699 férfi volt nőlelnek és 4,365,148 nő hajadon. Nők férfi 3,518,490, férjes asszony 3,576,012 volt. Ugy látszik, hogy vagy 60,000 nő férfi a népszámlálás idején nem volt az országban. Az özevgyek száma is nagy. Az özevgy férfiak száma 252,313, az özevgy nőké 835,321 volt. Ugy látszik, hogy az özevgy férfiak általában hamarabb vigasztalódnak egy új házastárs oldalán, mint az özevgy nők. Törvényesen elvált férfi 4865, nő pedig 7623 volt. Tizenhat évesnél még nem idősebb 8063 férjes asszony, 186 özevgyasszony.

Az ország lakosságának korviszonyait a következő számok jellemzik: Százévesnél öregebb ember 1890 végén 270 élt az országban, még pedig 122 férfi és 148 asszony. Egy évesnél fiatalabb 551,214, egy éves 424,769 gyerek volt az ország területén. Legtöbb 0—4 éves ember volt 2,450,167. Utána a legnagyobb az 5—9 évesek száma (2,131,645) volt. Hatvan évvel felül 1,190,241 hetven évvel fel 388,919, nyolcvan évvel felül 61,460, kilencven évvel felül 5132 élt az országban.

Beltseff gyilkosának elfogatása.

Nagy feltűnést keltett annak időjén Beltseff bolgári pénzügyminiszter meggyilkolása. — Beltseff Szatambulnak volt munkatársa és a gyilkosok ortvámada tulajdonképen Szatambul ellen irányult, a kit egy esteli sétatja alkalmával akarták megölni, de véletlenségből

Beltseff gyilkosának elfogatása.

olyan lakomat, hogy még máig is emlegetik. — S ami legzebb volt tőle, s amit igen nagyra vett a falu népe, s amit restelt maga is közbök üni s poharat emeli rajgok. Lett erre olyan felkésedés, hogy tenyerökre kapták őt s ugy hordták körüli az udvarban s ettől a naptól kezdve szent volt a falu népe előtt Kádas ur szava. Mindenben követik az ő tanácsát s bizony nem bánták meg.

De Kádas ur — folytatta az öreg — csak magukért a gyermekeket mennyt áldoz! Mikor ő idejött, itt nem volt iskola. Ó kivitte annak létrehozását is, fejtajtotta a maga részéről évi 200 frot s 4 hold földet a tanító javadalmának javítására szervert egyttal olyan tanítót, aki valódi atyja a gyermekeknek.

A vizgákra Kádas ur mindig elszokott járni, — folytatta az öreg. — s eljettől fogva részeseit jutalompenzben az arra érdemes gyermekeket. De hogyan — azt érdekes meghallgatni:

Ó ugyan azt tartja, hogy a kitűnően tanuló gyermekek, különösen ha díjjal jutalmaztatnak, többnyire folyton kérkednek azzal a többiek előtt, kitűnő voltakunk fogva jogot formálnak maguknak arra, hogy a gyengébbeket kigunyjok s ítymálva lenézzék, ami azokban haragot s bosszúságot kelt s ilyesmi alapján fordulnak elő leginkább, már e kis iskolák gyermekek között, a gyűlölség, veszekedés, sőt verekedés; míg ha díjakat nemcsak jó tanulóknak, de jó magaviseletűknek is osztunk, sőt a jó tanulótl, rossz magaviselet esetén elveszük a díjat; akkor nagyrészt elejét vetjük az örökös civódásnak. — Ó tehát díjakat tűzött ki ugy a jó tanulás, mint a szép magaviselet jutalmazására. S pedig következőképp:

A ki kitűnő is, meg jó is, az kap havonta 4 ezüst huszart; aki pedig bár gyengébb lejjü, de azért igyekvő s jó magaviseletű, az kap 2 ezüst huszart.

A legelső díjból aztán minden gyermeknek vesz a tanító egy perselyt, melyet magánál tart s e perselybe aztán minden hónapba maga teszi be a kikapott díjat a persely

A porból fölfelé.

— Elbeszélés. —
Irla: Maderspacbné Fagyasz Etelka. (Folytatás.)

Az öreg, valamint neje, olyan kedvesek s szívesebbek voltak, hogy András csakhamar otthon érezte magát körükben s ennek következtében ő is oly fészelenül és szeretetreméltóan tudta magát viselni, hogy azonnal megnyerte a házaspárt, kik Kádas ur előtt, midőn az három nap mulva távozott, oda nyilatkoztak, hogy nagyon örülnek, miszerint ez életrevaló kedves fiut házköz hozta. »En is örülök, viszonzá Kádas ur, hogy tetszésöket megnyerte, s reményem, nem is fogja azt elveszteni. Mielőtt kocsióra üt, magáhozintette András s megbagytta neki, hogy miután bármikölzel is van a falu: bajos akár kocsiival, akár gyalog, kétszer oda-vissza menni: tehát ebédre járjon hozzájuk, reggelije s vacsorájáról pedig a tisztartóék gonoskodnak, kik egyszermind egy eddig használatlan szobát fognak neki be rendezni. András amennyire örült azon, hogy Kádas urat kihez oly nagyon ragaszkodott, legalább ebédnél láthatja mindennap; épp ugy felt attól, hogy így Jenővel is összejön naponta iskolán kívül is. Mert az iskolában már bekéssége volt tőle, amennyiben nemcsak tanárai, hanem iskolatársai is védtek őt ellenében; s otthon azonban annál inkább üzte Jenő András-al gorombaságait. No de mit volt mit tenni, mégis csak jobb sorsnak nézett elebe András eként, mintha állandóan Jenő közelében kellett volna maradnia. S hát adva magában helyzetének ilyen változásáért, melegen esköltölte meg Kádas ur kezét a bucsuzásokról s utabban ígérté, hogy a legnagyobb szorgalommal igyekezend haláját bebizonyítani.

Soká nézett a robozó kocsi után s aztán gondolatokba merülve lépdelt befelé. Az öreg ur éppen szembe jött vele s felszólította őt, hogy miután a gazdaságot s faut már látta, jöjjen most vele az erdőbe sétálni! András örömmel egyezett bele s utnak indultak a falun keresztül a dombok felé.

a Szatambulval együtt sétáló Beltseffet ölték meg.

A bolgár rendőrség minden lehető elkövetett a gyilkosok elfogatására, díjakat tűzött ki, minden szomszéd országba titkos megbízottakat küldött szét, de eddig eredménytelenül, a gyilkosoknak nyoma veszett.

Most azonban a rendőrség segítő istene: a véletlen kére adta a gyilkosokat. A bolgár külügyminisztérium ugyanis levelet kapott Olahországból, melyben egy Bocevaroff neű egyen kijelentette, hogy ő ismeri a gyilkosokat és hajlandó is azokat a k-llő jutalom fejében a rendőrségnek kiszolgáltatni.

A bolgár minisztérium erre megkereste a román kormányt, hogy fűrkészsze ki e levelet íróját és tegye meg a szükségeseknek mutatóköz további lépéseket. A román kormány tényleg meg is találta Bocevaroffot, a ki kihallgatattván Arnaut Iván Tódor, tulcea-kerületbeli lakost nevezte meg, mint a gyilkosság elkövetőjét.

A nevezettet a román rendőrség meg italta a kijelölt helységben és a tulceai törvényes bírölőbe kitevte. — A bírölőben Arnaut (egy 22 éves, erőlejes ember) csakugyan be is vallotta, hogy a gyilkosságot ő követte el ugy most Oroszországban élő szeri-nek segítségével, a ki akkoriban vele egytt szolgált a szófiai szerb követségél.

Arnaut elfogatásáról a román kormány azonnal értesítette Bulgáriát, a honon a kiadatás iránt a diplomáciai kezdeményezés már meg is tételt.

HÜLFÖLD.

Merénylet az intendáns ellen.

Bukarest, júl. 23. Tomasz intendáns ellen egy Nicolae nevű ajtonálló merényletet követett el, mert az intendáns elbocsátotta őt a szolgálatból. Nicolae tegnap beállított a pénzügyminisztériumba s késsel az intendántra rohant, de több súlyos sebet ejtett rajta. Tomasz lakására vitték a merénylöt pedig elfogták.

Örk nyugalom.

Carnot hamvainak végleges elhelyezése e hó 19-én men végbe a Pantheonban. Carnotné asszony, fiú, Carnot Adolf és neje, Boriusz tábornagy, Chamoin erede s az elhunyt elnök katonai irodájának tagjai jelenletében. — A koporsót a sirböltha eresztették le, lepecsetelték és Carnot Lázár és Baudin fűlkéi közé, Marceau és La Tour d'Auvergne fűlkéi fölé helyezték el. A mely csünet, melyben az egyszerű szertartás végbe ment, csak Carnotné asszony és fiainak hangos zokogása zavarta meg.

A budapesti anarkista.

Piccarone Maximián, a Ganz-gyárnak anarkista híreben álló elfogott mernökének ügye még folyton foglalkoztatja hatóságunkat.

A rendőrség arról szerzett tudomást, hogy Piccarone igen sokat érintkezett az általános munkás-beteg-egylet és rokantak pénzintáza budai osztályának vezérével, kik ugyanabban a háznál tartják évek óta irodájukat, a melyben Piccarone lakik.

Piccarone lakásán újabb házkutatást tartottak mely alkalommal néhány gyanus alak

480 ezer téglá.

A múlt tőben tegnap volt az 5-ik átvétel, melyből 480 ezer téglát vett át a jelen volt Király Gyula noki s

Egy kis 10 éves olá ténete.

Erdekes tárgyalása volt rendőr kapitányságnak. Az est t egyik polgártársunk a tanyáról alatt észre vette, hogy egy kis 10 kapaszodik a szekerére s valaki folyton, de oláhul. Nagy nehezen aztán, hogy a kis fiúnak nem minthogy vegye fel a gazdát. Tekintve a gyermek fiatal korát, nek látta az esetet feljelenteni a bási s néhogy valamikor baja tör lasztás miatt. Megjegyzendő, hogy sunknak nagyon megtetszett az a fiu, ki ugy ragaszkodik hozzá. A tárgyalás alatt a gazda az előszki, utána szaladt.

A kihallgatásnál — a hivatal természetesen senki sem tudván után a gyermek sem beszél a ma vet, az öreg Boránd bácsi kértek csul, kit a legnagyobb zavarában valahol a színházi asztalos műhely bási kérdezte aztán ki a kis előloda, hogy ő Panitzky, egyik kis oláh faluskából jött el keresni.

— Hát aztán, miért jöttél el, kérdi a fogalmazó.

— Azért, mert én magyarak közt a rok szolgálat a kis fiu.

Erre Boránd bácsi azt kérdezte magyarakat, vagy az oláhokat székban. A kis fiu azt felelte, hogy a s különösen megtetszett neki az a szekerére felvette. Mikor azzal fejt hogy zsendárok közt viszik majd, mondta nagy elszántsággal, meggen.

A kis fiu szüleit értesíteni fogja ség, de a mi polgártársunk nagyon magához fogadta, ha a gyermek székcsévének. Valószínű, hogy ez is kalandor sorsa.

* Vitriol. Ez év április hó 5 Károlyné szül. Gátrix Erzsébet, Erzsérol Debreczenbe utazott, hogy férjét,

edényt találtak ott, de ezek bombagyártásra, — hanem régebben bakteriologiai vizsgál egy megbetegedett barátjánál, tegnek hitte magát.

A törvényszéknél tegnapi és ala. Vízilendvay Imre K. 140. §-ba ütköző királységi Piccarone ellen, a kit, mivel tovább is vizsgálati fogságban nyozott.

A törvényszék részéről bíró, Gráran István Somogyi közbenjöttével hosszabb kihallgatást, s a kihallgatás után a vizsgálóbíró az ügyesség állól a vizsgálati fogságot nem rendelte el a bűnvádi eljárás

Határidő-nap

Találkozó szerdán és szomban egyesület Otthonában. Ugyanott a kiállítás fogaadó bizottságának ülés d. e. 10 órakor.

Munka-tanítás a kézügyesítai műhelyben, d. e. 8—11-g

Júl 26 Városi közgyűlés. Aug. 24—25 A középiskola közgyűlése.

Ujdonságok

Debreczen város a borra. Régen volt olyan népegyi bizottság ülése, mint ez. Ez a nagy érdeklődés annak kö a bizottság a tegnapi ülésre tűz szoborra való adakozás ügyében. Tudhatalosokhoz, adakozásra a városat Ez ügyben a jog és pén azon határozatot hozta, hogy j szertent nem hoz, hanem a köz ki egy 12 tagú bizottságot, a érintkezésbe tévén magát a szob kézítse elő az ügyet s annak konkrét javaslatot.

Agg honvédek figye

nyí adófértés esetén van az 18 védnek nyugdíj jogosultsága? E dént intézett a kolozsvári honvé dént Nedeckzy Istvához, az or égy egylet kezelő hivatalának tól e tárgyban az alábbi értesítést tisztek vagyontalanok tekintet adótok nem több 5 frotnál, altisz berek, ha alapadójuk nem töl jegyzet, hogy alapadójuk kizáró házostály adó tekintetik, közszégi adó fi, yelembe nem vétetik. Tenz a kereseti adó csak akkor hagyó kívül, ha az illető birtoka után adóval megtróva, míg ellenben ad dek, tanarok-stb. kereseti adóját vül hagyomány nem lehet.

480 ezer téglá.

A múlt tőben tegnap volt az 5-ik átvétel, melyből 480 ezer téglát vett át a jelen volt Király Gyula noki s

Egy kis 10 éves olá ténete.

Erdekes tárgyalása volt rendőr kapitányságnak. Az est t egyik polgártársunk a tanyáról alatt észre vette, hogy egy kis 10 kapaszodik a szekerére s valaki folyton, de oláhul. Nagy nehezen aztán, hogy a kis fiúnak nem minthogy vegye fel a gazdát. Tekintve a gyermek fiatal korát, nek látta az esetet feljelenteni a bási s néhogy valamikor baja tör lasztás miatt. Megjegyzendő, hogy sunknak nagyon megtetszett az a fiu, ki ugy ragaszkodik hozzá. A tárgyalás alatt a gazda az előszki, utána szaladt.

A kihallgatásnál — a hivatal természetesen senki sem tudván után a gyermek sem beszél a ma vet, az öreg Boránd bácsi kértek csul, kit a legnagyobb zavarában valahol a színházi asztalos műhely bási kérdezte aztán ki a kis előloda, hogy ő Panitzky, egyik kis oláh faluskából jött el keresni.

— Hát aztán, miért jöttél el, kérdi a fogalmazó.

— Azért, mert én magyarak közt a rok szolgálat a kis fiu.

Erre Boránd bácsi azt kérdezte magyarakat, vagy az oláhokat székban. A kis fiu azt felelte, hogy a s különösen megtetszett neki az a szekerére felvette. Mikor azzal fejt hogy zsendárok közt viszik majd, mondta nagy elszántsággal, meggen.

A kis fiu szüleit értesíteni fogja ség, de a mi polgártársunk nagyon magához fogadta, ha a gyermek székcsévének. Valószínű, hogy ez is kalandor sorsa.

* Vitriol. Ez év április hó 5 Károlyné szül. Gátrix Erzsébet, Erzsérol Debreczenbe utazott, hogy férjét,

edényt találtak ott, de ezek sem szolgálták bombagyártásra, — hanem Piccarone azokat régebben bakteriologiai vizsgálatokra használta egy megbetegedett barátjánál, a ki koleras betegnek hitte magát.

A törvényszéknél tegnap került ügye döntés alá. Vízrendvay Imre kir. ügyész a btk. 140. §-ába ütköző királysertés vadját emelte Piccarone ellen, a kit, mivel külföldi aliatvaló, tovább is vizsgálati fogságban tartani indítványozott.

A törvényszék részéről kirendelt vizsgálóbíró, Czárán István Somogyi Ede olasz oimács közbenjöttével hosszabb kihallgatás alá fogta Piccarone-t, s a kihallgatás azzal végződött, hogy a vizsgálóbíró az ügyesség által fehozott okokból a vizsgálati fogságot nem szüntette meg, rendelve a büntvádi eljárás folytatását.

Határidő-naptár.

Találkozó szerdán és szombaton d. u. a Gönczy egyesület Otthonában. Ugyanott az országos tanszerkiállítás fogadó bizottságának ülése, minden vasárnap d. e. 10 órakor.

Munka-tanítás a kézügyesítő egyesület iskolai műhelyében, d. e. 8-11-ig d. u. 3-5 óráig.

Jul 26 Városi közgyűlés.

Aug 24-25 A középiskolai tanáregyesület közgyűlése.

Ujdonságok.

Debreczen város a Kossuth szoborra. Régen volt olyan népes a jog és pénzügyi bizottság ülése, mint tegnap délután. Ez a nagy érdeklődés annak köszönhető, hogy a bizottság a tegnapi ülésre tűzte ki a Kossuth szoborra való adakozás ügyében a tárgyalást. Tudvalevőleg a szobor-bizottság a törvényhatóságokhoz, adakozásra híván fel a várost. Ez ügyben a jog és pénzügyi bizottság azon határozatot hozta, hogy javaslatot ez idő szerint nem hoz, hanem a közgyűlés küldjön ki egy 12 tagú bizottságot, mely bizottság érintkezésbe tevényt a szobor-bizottsággal, kérszite elő ez ügyet s annak idején tegyen konkrét javaslatot.

Agg honvédek figyelmébe. Menyi adófizetés esetén van az 1848-49-es honvédek nyugdíj jogosultsága? E tárgyban kérdést intézett a kolozsvári honvéd egyesület Nedecky Istvánhoz, az orsz. honvéd segély egylet kezelő hivatalának főnökéhez, kitől e tárgyban az alábbi értesítést vette: A tisztak vagyonlatlannak tekintettek: ha alapadójuk nem több 5 frtnál, altszitek és közemberek, ha alapadójuk nem több 2 frtnál. Megjegyzem, hogy alapadónak kizárólag a föld és házostály adó tekintetik, közszégi adó és kereseti adó fiyelenbe nem vétetik. Természetes, hogy a kereseti adó csak akkor hagyható figyelmen kívül, ha az illető birtoka után van kereseti adóval megróva, míg ellenben orvosok, ügyvédek, tanárok stb. kereseti adóját figyelmen kívül hagyani nem lehet.

480 ezer tégla. A városi tégave-tében tegnap volt az 5-ik átvétel. A város körülbelül 480 ezer téglat vett át. Az átvétel-nel jelen volt Király Gyula var. tanácsnok is.

Egy kis 10 éves oláh fiu története. Érdekes tárgyalása volt ma a mezőrendőr kapitányságnak. Az est a következő: Egyik polgártársunk a tanyáról jövet a város alatt észre vette, hogy egy kis 10 éves fiúcska kapaszkodik a szekerére s valamit kiáltozik folyton, de oláhlul. Nagy nehezen megértette aztán, hogy a kis fiúnak nem más az óhaja, minthogy vegye fel a gazda szolgálatába. Tekintve a gyermek fiatal korát, a gazda jónak látta az esetet feljelenteni a mezőrendőrségnél, nehogy valamikor baja történjék e mulasztás miatt. Megjegyzendő, hogy polgártársunknak nagyon megtetszett az életre való fiu, ki ugy ragaszkodik hozzá, hogy mikor a tárgyalás alatt a gazda az előszobába ment ki, utána szaladt.

A kihallgatásnál — a hivatalban nagyon természetesen senki sem tudván oláhlul, — miután a gyermek sem beszéli a magyar nyelvet, az öreg Boránd bácsi kérték fel tolmácsul, kit a legnagyobb zavarban fésztek fel valahol a színházi asztalos műhelyben. Boránd bácsi kérdezte azután ki a kis gyereket, ki előadta, hogy Pánitzy Jóska s egyik kis oláh faluskából jött el szolgálót keresni.

Hát azután, miért jöttél el hazulról? Kérdi a fogalmazó.

Azért, mert én magyar ember vagyok s a szolgálati felelt a kis fiu.

Erre Boránd bácsi azt kérdezte, hogy a magyarokat, vagy az oláhokat szereti e jobban. A kis fiu azt felelte, hogy a magyarokat s különösen megtetszett neki az a baci, a ki a szekerére felvette. Mikor azzal fejezték, hogy szándokozt vizitk majd haza, azt mondta nagy elszántsággal, hogy nem megyen.

A kis fiu szüleit értesíteni fogja a rendőrség, de a mi polgártársunk nagyon szivesen magához fogadná, ha a gyermek szülei beleegyezének. Valószínű, hogy ez is lesz a kis kalandor sorsa.

Vitriol. Ez év április hó 5-én Bóné Karolyne szül. Gabris Erzsébet, Erzsébetfalváról Debreczenbe utazott, hogy férjét, kivel már

2 év óta elvála él, felkeresse. Két napi keresés után meg is találta férjét a varga-kertben, a hol mint pinceze mes'er van alkalmazva. — Midőn meglátta férjét hozzá ment és minden előzetes megszólítás nélkül egy üveget vett ki zsebéből, melyben vitriol volt és ferje arcára felé öntölte. A tett elkövetése után eszaladt. Szerencsére a férjekcsak a kalapját érte a veszedelmes folyadék, melyet ki is etgett. A tett elkövetése után pár nappal a ferj ismét találkoztott a vitriolt kedvelő menyecsével, de most már az asszony huzta a rövidet, miután férje egy nála levő vendég marasztaló bottal úgy elverte, hogy az nyolcz napig nyomta az ágyat. A tragédia lejártsa után kölcsönösen feljelentették egymást a bíróságnál, melynek ma volt a vértárgyalása. A törvényszék a vizsgáló fogságban levő Bóné Karolynt az elkövetett büncselekménye miatt 5 hónapi fogságra ítélte, melyből 3 hónap vizsgáló fogságba tudatott. Bóné Karolyt pedig könnyű testi sértés vétségé miatt 10 frt f6 és 5 frt mellék büntetésre ítélték. Ugy a vádlottak, mint a kir. ügyész belenyugodtak az ítéletbe, minnek folytán az jogerőre emelkedett.

Segély a zenedének. A debreczeni zenedé kérvényt adott be a tanács-hoz, melyben segélyt kér: 10 éven át 1200—1200 frt évi segély kiadását s évenkénti 10 öl fa jutálékának legalább 15 ölré való felemelését. A jog és pénzügyi bizottság tegnapi ülésében hozta meg e tárgyban javaslatát, mely szerint a zenede 5 éven keresztül 1000—1000 frt évi segélyben s évenként 10 öl fa jutalékban részesülne.

Ertesítő. Vettük a debreczeni négyelet által létesített nőpariskola értesítőjét (szerkesztette Székely Melinda), továbbá a debr. ev. ref. felsőbb leányiskola, továbbá a debr. ev. ref. felsőbb leányiskola értesítőjét (szerkesztette Dóczy Gedeon) az 1893—94-ik iskolai évről. Mindkettőt ismertetni fogjuk.

A csorbai tó halottjai. A minap a csorbai tóba fult 4 embernek fölkeresésére két buvár érkezett oda Budapestről és három csónakos a tó ama helyére mentek, hol a csónakosok elmerültek. A buvárok hosszú létrákon többször és más-más helyen ereszkedtek a víz alá, de eredmény nélkül, mert a tó feneké sűrű mohhal van benőve s így nem volt látható az alámérett vörös csónak sem. A buvárok a holttestek fölhaladásában nem is bíznak.

Kegyelet. A Zion debr. betegsegélyző egylet a múlt év folyamán elhunyt Leopold Adolf volt rendes tagjának f. hó 22-en sírkövet állított és az alkalomból az egyleti tagok tekintélyes számban vonultak ki az izr. sírkeribe, hogy elhunyt tagtársuk iránt lerójják a kegyelet adóját. Weisz Sándor egyleti elnök rövid, de szívhez szóló szép beszédet intézett az egybegyűlt tagtársakhoz. Ezzel a kegyeletet ünnepély vége ért.

Uj tanfelügyelő. A vallás és közoktatásügyi miniszter dr. Petri Mór zilahi ev. ref. főgyámügyi tanárt, lapunk munkatársát, Szilagyvármegye ideiglenes tanfelügyelőjévé nevezte ki.

A Fröbel kert. segélye. A városi jog és pénzügyi bizottság tegnap délután tárgyalta a debreczeni »Fröbel kert« egylet segélyezésének ügyét. A Fröbel kert képviselője ugyanis 300 frt segélyt kérvényezett a várostól, miután az egylet, mint a mely kulturális czélokat teljesít, a tandíjakat a legmennyire megspórolodtak is, a tandíjakat nem emelte fel. A kiadások ellenben megszaporodván, fentartási szükségleteiket nem képesek egészen a bevételből fedezni. A jog- és pénzügyi bizottság 1895-ik évre kétszáz frt segélyt javasol az egyesületnek segély czímen kiadni.

A tudomány gépies kezelése. Az amerikai iskolák tanulói újabb fonográfáknak a tanulókat. A fonográf felveszi a tanár előadását szóról szóra s ha a tanuló a könyvben valami homályos helyre akad, egyszerűen csavar a fonográfra, a mely azután megmagyaráz neki mindent. Ha ez így fog haladni, az újvilágban a tanárok csak arra valók lesznek, hogy életükben egyszer elmondják mondandóikat, a melyeket a fonográf azután egész Amerika minden iskolájává közli. Jövőre a katedrán Edison gépe fogja a tudományt képviselni. Persze ez csak az elméleti tanításnál lesz lehető, míg ellenben szóba sem jöhet az orvostudományoknál, mert olyan gépet ugyan nem fognak feltalálni, a mely műtetteket vegessen a betegekben vagy holttesteket boncoljon.

Kétszer adta el. Lakatos Mihályné Nagy Julianna békényi lakosné panaszt tett az iránt, hogy Domokos Sára jelenleg Mocsár Józsefné h-hadházi lakosné ismét eladatta azon szőlő birtokot, melyet az ő első ferje Szikszai Istvánól 20—25 évvel ezelőtt megvett. Lakatos Mihályné telekkönyvileg nem iratta át, s így Domokos Sára jónak látta azt még egyszer Bakó Gábor s neje Pálfi Eszter h-hadházi lakosoknak 1892 évben eladni, két rendbeli szerződést és egy hagyatékú ügynek a mintáját Komúvas Béla nyiregházi ügyvéd készítette, vagy is a panaszos Lakatos Mihálynének és Bakó Gábornak megbízott ügyvéd volt, ismerte ezen ügy zavarosságát, ennek következtében a panaszost ő is meg károsította. Ezen tettükért a törvényszék Mocsár Józsefnét és Bakó Gábert 9—9 havi börtönnre és Komúvas Béla ügyvédet pedig 1-évi börtönnre ítélte. Ugy a vádlottak mint a kir. ügyész felebeztek.

Miért mondott le a bíró ur?

A zöld csákós osztrák generálisok, rendszeren előrehaladottnak mondott koruk miatt. főispánok pedig erősen megtámadott egészségük miatt szoktak nyugalomba vonulni. Egészen más okból adta be a lemondását a m—i (kunsági) bíró az ideai tavasszal. Mikor a főszolabíró, a ki nagyon szerette az öregot, sokáig faggatta, bíró uram bevallotta a lemondásának igaz okát: — Már csak megmondom, nagyságos uram, — hiába próbáltam, — nem állja a lábom nyáron a csizmát.

Furcsa összefüggés. Nő: Hol a jeggyűrűd? — Férj: Elvesztettem az újjamról. — Nő: Hogyan lehet valakinek az újjáról elveszteni egy gyűrűt? — Férj: No hiszen, csoda is! mikor az embernek olyan gondatlan felesége van, a ki még a lyukas mellényzsebet sem varrja be!

Kereskedők és gyárosok figyelmébe. A szolnoki kir. törvényszék a kerületében levő összes hivatalok részére szükségelt ste-rin gertya beszerzése iránt 1894 augusztus 22-napijára pályázatot hirdet; — értesítettnek az érdekeltek közt, hogy a szállításra vonatkozó feltételek alulirt kamaránál megtekinthetők. Debreczen 1894 július 23. A kereskedelmi és iparkamara.

Mikor adjunk a gyermekeknek szeszes italt? E kérdésről, mely pedig igen fontos a gyermekek egészségére, sajnos, nincsenek ma tisztában még az intelligensebb szülők sem. Nyakra-főre adnak gyermekeiknek bort, meg konyakot, aneikül, hogy gondolának arra, hogy a szeszes italok kártékony hatnak a gyermekek egészségére. Pedig a szeszes italok élvezete a gyermekek idegrendszerének fejlődésére kártékonyan hat, sőt már fordultak elő mérgezési esetek, amikor a gyermekek hosszabb ideig undatlan állapotban feküdtek a kórházban, hová beszállították őket, majd mely alomba merültek, sokáig tartott, mire visszanyertek eszméletüket. Grusz dr., ki most e kérdésről értekezik, a Gyógyászat most megjelent számában azt tanácsolja, hogy csakis gyógy-czélból, az orvosok rendelésének szigorú betartásával, nyujtsunk szeszes italokat a gyermekeknek. A szeszes italok adása pedig főleg akkor van helyén, mikor a fertőző betegségek következtében a gyermek ereje rohamosan hanyatlók, mikor hirtelen fellepő szívgyengeséggel van dolgunk, mert ezen esetekben az alkohol elemelőtő hatásu lehet.

Halálozások. Városunkban 1894. jul. hó 15 től jul. hó 21-ig következő halálozások történtek: Csapó-utcai kerületben: Szilágyi Mihály 1 éves és 4 hó. ref. bélihurut, Balogh Mária 6 hó. ref. bélihurut, Küllös Imre 55 é. agyszélhűdés, özv. Polgari Mihály 62 é. agszél, Truka Margit ag. ev. 2 é. bélihurut, Tóth Zuzsanna 2 hó. bélihurut, Faragó Julianna 3 het. ref. göröskő, Balogh István 4 hó. ref. göröskő, Győri János 3 het. r. kath. bélihurut, Kossuth-Varga-utcai kerületben: Ferenczik András 11 é. bélihurut, Kis Józsefné 29 é. ref. tüdőgümőkör, Kruszola Gyula 2 he. r. kath. gyengeség, Timm Mária 6 hó. ref. tüdőlob, Gradicska Róza 1 hó. r. kath. gyeng., Deezki Julianna 1 é. ref. gyermekaszály, Torma Béla 1 é. ref. ronesóló toroklob, özv. Fink Jánosné 62 é. ref. agkőr, Kozma Eszter 7 hó. ref. bélihurut, Czizler József 1 é. izr. tüdőlob, Martha Julianna 5 hó. ref. tüdőhurut, Kovacs Endre 6 hó. ref. bélihurut, Lppe Arminné 40 é. izr. tüdőgümőkör, Szele Lórené 53 é. ref. tüdőlob, Piacz-Hatva-n-u-t-c-a-i-kerületben: Schwarz Róza 18 é. izr. szivhűdés, Temeri János 21 é. ref. bélihurut, özv. Bír Jánosné 78 é. ref. vögelgyengülés, Nagy Mária 1 é. ref. göröskő, özv. Forgács Jánosné 68 é. ref. vögelgyengülés, Heller József 2 hó. izr. bélihurut, Lengyel Lajos 4 hó. ref. göröskő, Klem György 6 hó. izr. bélihurut, Schenk Jakab 80 é. izr. bélihurut, Csapp Sándor 58 é. ref. tüdőlob.

Szabó iparosok figyelmébe. A szolnoki kir. törvényszék a kerületében levő összes szolga személyzet részére szükségelt egyenruházat beszerzése iránt 1894 augusztus 23-ik napjára pályázatot hirdet; mely körülményről érdekeltek azzal értesítettnek, hogy az idevonatkozó feltételek alulirt kamaránál megtekinthetők. Debreczen 1894 július 23. A kereskedelmi és iparkamara.

Talált 5 frt. Az az ur, ki tegnap f. hó 22-en Droguia üzletében Tincurát kért, ugyanott 5 frtot elveszített. Az üveg előmutatása mellett tölem pénzét átv-heti. Francis Vencze kir. főgyám. tanár, droguista.

A nőpariskola munkakiállításán felülvizelt szívesek voltak: Hell Miklós, Sinay Sámuel, Vida József, Debreczeny Lajos 30—30 krt. Erdős Lajos 20 krt. Kazanyitzky Eadre 40 krt. Boros Testvérek 50 krt. Molnar Lajos 60 krt. Kiss Albert, Balla 80—80 krt. Dr. Bayer Ferenc igazgató 2 frtot. Fogadják a tisztelt felülvizeltök az ipar iskola szakköznevelés nevében hálás köszönetemet. Székely Melinda.

Talált Wertheim szekrények. Emeltették már egy ízben, hogy szerkesztésünkben egy talált Wertheim-szekrény-kulcs van letéve. Ismételve kérjük a kulcs tulajdonosát az átvételre, mert nekünk — fájdalom! — Wertheim-szekrényre nincs szükségünk, a kulcsnak tehát hasznát nem vehetjük.

Egy hitinó folttisztító szer, mely

minden foltot a ruhákból biztosan és alaposan eltávolít, már régóta égető szükségé vált, főképen nyáron, a világos öltönyök idényében. Egy ilyen szer egy angol legújabb találmánya, hozzátéve még, hogy igen olcsó, mert darabja csak 20 kr. Ez »Rose« általános foltzappana a »rozs«-val, mindenütt gyógyszerárakban, győgyáru-, rövidáru-, illatszerek- és fűszerkereskedésekben kapható. Nyagban csak Visnyá Sándor által Pécsset. Debreczenben: Szent-Királyi Tivadar, Benyáts Emil fiókja, Boros testvérek, Gerébny Fülöp, Kálnay és Társa urak üzletében. Miskolcz: Kálnai és Társa.

Időjárás. A légnyomás eloszlása szabálytalanabb lett. A barométer a Biskzaya-öböl táján süllyedt, az Atlanti tenger eszaki részén emelkedett. A maximum Oroszországban van.

Déli-delkeleti Európában az idő általános derült és meleg.

Esőt jelenének Angolországból, a francia tengerparttól és részben Németországból is. Közép-Európában a hőmérséklet emelkedik. Hazánkban az idő országszerre derült és száraz volt, a hőmérsékletben folytonos emelkedés tapasztalható.

Többnyire száraz, igen meleg idő várható, itt-ott zivatarral.

Külömfélék.

Az új földmívelési miniszter. A hivatalos lap vasárnapi száma közli az új földmívelési miniszter, Festetics Andor gr. kinevezését és Fejérváry Géza báró felmentését a miniszterium ideiglenes vezetésétől. — A Festetics kinevezésére vonatkozó kézirat következőleg szól:

Kedves gróf Festetics!

Magyar miniszterelnököm előterjesztése folytán Önt földmívelésügyi magyar miniszteremmel ezennel kinevezem.

Kelt Ischlben, 1894. évi jul. hó 16-án.

Ferencz József, s. k.

Wekerle Sándor, s. k.

Kálnoky lemondása. Bécs, július 22.

A Montags-revue írja, hogy gróf Kálnoky külügyminiszter a delegáció ez idei ülészákanak berekesztése után le fog mondani hivataláról és visszavonul a magánéletbe. A külügyminiszter lemondása — az idézett lap szerint — a magyarországi éghajzpolitikai válság alatt tanúsított magatartásáról függ össze.

Chinai-japán háború. London, jul. 22. A Reuter-ügynökség jelenti Shanghaiból e hó 21-iki kelettel: Itt az eddigelő meg meg erősített hír van elterjedve, hogy a háboru China és Japán között meg van üzenve. A chinaiak a Jang-Tse-Kiang északi bejáratát elzárva tartják. A tavióri összeköttetés Pekinggel az áradások következtében meg van szakítva.

Politikai gyilkosság Szerbiában. Belgrad, jul. 22. Petrovics közelében nemrég egy előkelően öltözött férfi holttestére akadtak. A fej el volt választva a törzstől. Eleinte rablógyilkosságra gondoltak, a vizsgálatból azonban ez nem derült ki. Sokkal valószínűbb nek látszik az a feltevés, hogy az ismeretlen politikai gyilkosság áldozata.

Hétezer asztalos sztrájkja. A főváros területén nagyobb sztrájk van keletkezésben. A budapesti gyári, mű- és épületasztalosok elhatározták, hogy e héten megkezdik a sztrájkot. Ezek az asztalosok most még csak arra igyekeznek, hogy sztrájkjukba belevonják az asztalos napszámasokat is. Ha ez sikerül, akkor hétezer asztalos fog sztrájkolni a fővárosban s az asztalosmunka ugy a gyárakban, mint az építkezéseknél és magánosoknál teljesen megakad. Ha az asztalos napszámasok nem mennek bele a sztrájkba, akkor a sztrájkolók száma körülbelül háromezer lesz. A rendőrség — hir szerint — már megtette az intézkedéseket, hogy e nagyobbiszéri munkásmozgalom alkalmából a főváros területen rendezavarok ne történhessenek. Az asztalosok vezetői különben maguk is bíznak, vagy jobban mondva remélnék abban, hogy a sztrájk nem fog soká tartani, mert ezáltal nincsenek ugy szerelve, hogy hosszabb munkanélküliséget elbirhatnának.

Közgazdaság. A tojás eltartása. A Term. Közönlöny»ből vesszük a következő közhasznú tájékoztatót: Böckmann szerint a legegyszerűbb és legezészerűbb tojáskonverzálo mód a friss tojásokat egyenként közönséges újságpapírosba gyöngyölni és lazán befedett ládába rakva, hűvös pinczébe eltenni.

Legjobb oly ládat venni, a melynek mérete 85*30*30 centiméter, és a mely a közfalakkal negy rekeszre van osztva, ugy, hogy minden rekeszbe kényelmesen lehet 100—100 tojást elhelyezni.

A rekeszeknek az a jó oldaluk, hogy nem szükséges egyszerre 300 tojást elhelyezni, hanem százával rekeszenként, s így a fogyasztáskor azt a rekeszt kezdjük meg, a melybe elő-zór raktunk tojást.

Az eljárás egyszerű, de csak ugy vezet elhez, ha feltétlenül friss tojást rakunk el. Nagy városokban, a hol nem mindig juthatunk feltétlenül friss tojához, s a hol nem mindig

áll hűvös pince rendelkezésre, ajánlatosabb a következő módszer;

Vegyünk káliumhipermanganátot, oldjuk vízben (egy késhégyi elég két liter vízbe), ebbe rakjuk a tojást úgy, hogy a folyadék teljesen ellepje. A tojásnak azonban egészen tisztának kell lenni, s ha nem volna ilyen, vízzel meg kell jól mosni. Egy óra múlva a tojásokat kiszűjük, jól megszáritjuk és tiszta selyempapírosba gondosan begöngyölve kosárba, vagy ládába rakjuk.

Ha a kosarakat száraz és fagytól mentes helyre tesszük, a tojás 6-7 sőt több hónapig is megtartja frisségét. Ize ezután is kellemes, nem mint a mészbe, vagy szecskába rakott tojásé.

Nem kellemes oldala e módszernek, hogy a tojás heja barna, vagy barnasarga színűvé válik, a mi eladáskor esetleg akadályul szolgálhat.

Keller Th. kipróbálta az utóbbi módszert és teljesen megfelelőnek és czél szerűnek találta, sőt megjegyzi még, hogy a konzervait tojás héja erősebb a másokénál és így a kezeles is könnyebb.

Főszerkesztő: **Szinay Gyula.**
Felelős szerkesztő és lapkiadó: **Kósa Barna.**
Főmunkatárs: **Dr. Bakonyi Samu.**
(Szerkesztőség és kiadóhivatal főtér 1828.)

Ad. 6224/1894.

Arlejtési hirdetés.

Debreczen sz. kir. város által a cserutczai pusztateleken előállítandó fű- és leányiskola építési munkáinak felvállalására írásbeli zártajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Az építési munkák következő összegekkel vannak előirányozva:

1. Kőműves munka	12,278 f. 15 kr
2. Ács munka	4,058 f. 65 kr
3. Cement beton munka	728 f. 77 kr
4. Kőfaragó munka	424 f. 80 kr
5. Bádógos munka	683 f. 30 kr
6. Asztalos munka	1,750 f. 12 kr
7. Lakatos munka	921 f. 60 kr
8. Mázoló munka	375 f. 49 kr
9. Üveges munka	152 f. 48 kr
10. Vasneműek	519 f. 70 kr

Összesen: 21.902 f. 06 kr
/ huszonegyezerkilencszázkét forint 6 krajczár.

A fent elsorolt munkák akár együttesen, akár munkanemenként külön-külön, esetleg általánosság mellett adhatnak ki.

Bánatpénzül a felvállalni szándékolt munkára előirányzott összeg 5%-a akár

készpénzben, akár óvadékképes értékpapírokban **follyó 1894. évi augusztus hó 3-ik napjának délutáni 4 órájáig** a városi házépítési hivatalnál leteendő; a zárt ajánlatok pedig ugyanazon nap délután 5 óráig a polgármesteri hivatalhoz adandók be, mely utóbbiak augusztus hó 4-én délelőtt 10 órakor a városnáz nagytermében nyilvánosan bontatnak fel.

Az ajánlat borítékán kiírandó a munka neve, melyre az ajánlat beadott, közözik és az ajánlatban határozottan kiírandó, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és azokat elfogadja.

Az építési terv, költségvetés és vállalati feltételek a városi mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Elkésve, vagy a kellő bánatpénznek a házépítési hivatalnál leteletele nélkül beadott, továbbá távirati és oly ajánlatok, melyekben kétséget ébreszthető kifejezések fordulnak elő, figyelembe nem vétetnek.

A városi tanács fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött ajánlatok közül tetszés szerint választhasson, esetleg a körülmények szerint új pályázatot hirdessen, vagy a munkák biztosítására más módon intézkedhessenek.

Debreczen, 1894. július hó 21-én.

A városi tanács.

(305)

Természettiszta Villányi és Baranyavidéki BOROK

helybeni elárúsítása és kiméréséhez, magas jutalék mellett kerestetik egy esetleg biztosítékkal rendelkező tisztességes vendéglős. Ajánlatok a „Debreczen” kiadóhivatalához kéretnek W. 10. alatt.

(304)

Tégla eladás.

Kitünő minőségű **vasas, cser és épülettéglák** kis és nagy mennyiségben eladók és megrendelhetők nagy-mester-uteza 1332-ik szám alatt.

Szabó Péter
ács iparosnál.

(306) 1-3.

Első debreczeni

PAPLANGYÁR

Széchenyi-utcán.

NAGYBAN és KICSINYBEN

paplanok és matrácok

mérték szerint gyorsan és pontosan készíttetnek.

Utolsó 5 előadás!

Nagy olasz czirkusz

Igazgató: **CORRADINI F. Turinból.**

SENZÁTIÓS UJDONSÁG!

Ma szerdán, 1894. július hó 25-én különös nagy disz előadás.

Utolsó előttilag adatik: „A Greatna-Green kovácsa vagy czirkusz a víz alatt”

nagy kiállítási némajáték vizen és földön, két felvonással és 24 képpel, melyben felhuzások, táncok, hajózáások, műszónók, briliáns görögtüzek stb. fordulnak elő; rendezi **Corradini F.** igazgató.

I. rész: **Greatna-Green.** 1. A kovács-műhely. 2. Az esküvő. 3. A kovács ünnep. 4. A két bitang (rablók) 5. A lakodalmak. 6. A cigányok. 7. Az észrevett lopás. 8. Az elájult menyasszony. 9. rendőrség jön. II. rész: **A czirkusz víz alatt.** 10. A vizesés. 11. Lakodalmi séta a vizen. 12. A gőzhajó jön. 13. Egy történet a szigeten. 14. A mulatság. 15. a műszónók fellépte. 16. Az elrontott fürdő. 17. A rablók, mint halászok. 18. Az öreg mosónő. 19. A rendőrség jön. 20. A vízbeesés. 21. Verekedés a szigeten. 22. A vízben. 23. A nagy elfogatás. 24. Tableau Apotheose, nagy briliáns görögtüzek mellett.

120,000

liter víz esik 5 perc alatt nagy zubogással a czirkusz középebe és képez egy kis Balatont, melyben élő kacsák, ludak, réczék, gőzhajók stb. uszkálnak.

A szünetek a legkitünőbb bohócok produkcióival lesznek kitöltve.

A tisztelt közönség kényelmére, a czirkusz helyiségben egy kitünő büffet áll rendelkezésre.

Mától kezdve rendes helyárák.

Czirkusz víz alatt előadás, a nagy kiadás miatt felemelt helyárákkal és pedig:

Helyárák: Páholy: (4 ülőhely) 6 frt. — Zárszék (számozott) 1 frt. — I. hely 70 kr. — II. hely 50 kr. — III. hely 30 kr. Karzat 20 kr.

10 éven alóli gyermekek és katonák részére örmestertől lefelé I. hely 35 kr., II. hely 25 kr., III. hely 20 kr., karzat 15 kr.

Jegyek válthatók napközben (este 6 óráig) **Mendelovits Lajos** urnál fő-uteza (városnázzal szemben).

Pénztárnyitás 7 órakor. — Kezdeté 8 órakor.

Itt harmadszor adatik: **NAGY AMATEUR LOVAGLÁS**, mindenki jelentkezhet az amateur lovagláshoz, aki a kört háromszor állva körüllovagolja, az kap

jutalmul **50 koronát.**

!!! SÜRGÖNY !!!

Bécsből — Jönnek. Kik?

Az athleták birkózni.

Holnap, csütörtökön, rendkívüli nagy előadás. Itt utoljára adatik:

CZIRKUSZ A VÍZ ALATT.

CORRADINI F. Turinból

a nagy olasz-czirkusz igazgatósága.

Kitünő minőségű **ECZET**

nagyban és kicsinyben

jutányos eladása

a volt **BALASSA KÁROLY**

eczet helyiségében.

GERÉBY FÜLÖP mellett.

SCHLICK-féle vasöntő és gépgyár részvény-társaság BUDAPESTEN.

Gyár és irodák: Városi iroda és raktár: Fiókraktár:

VI. k., külső váci-ut 29-35. Podmaniczky-utca 14. Kerepesti-ut 77. szám.

Gőz- és járgány-cséplőkészületek,

számos első díjjal kitüntetett Schlick-féle szab. 2 és 3 vasú ekék,

mélyítő és egytetemes aczél-ekék, (55.)

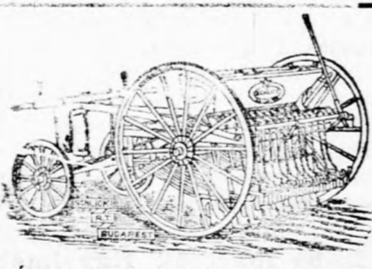
eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle

egyvasuekék, talajmivelő eszközök

valamint

Schlick-féle szab. „HALADÁS” sorbavető-gepek

Takarmánykészítő gépek, daráló, őrmalmok és mindennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kékekötő és marokrakó aratógépek és fűkaszázó gépek, szállítható mezei vasutak stb. Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb ávak.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Frisztöltésű

természetes ásványvizek

u. m.:

Bártfai, Bikszádi, Bilini, Borszéki, Budai Csizi, Czigelkai, Emsi, Eger só v. Ferencz-forrás, Gieshübl, Gleichbergi, Halli, Ivándai, Kissingi, Carlsbadi, Koritniczai, Krondorfi, Levico, (arsen viz.) Luhi Margit, Marienbadi, Mohai Ágnes, Parádi, Preblau, Rohitschi Roncegnoi, (arsen viz.) Salvator, Selters, Szolyvai, Szulini, Szrebrenczai Guber-forrás, stb.

Forrástermények.

Parkai, Jódó, Francesbadi ásvány-lápsó, Karlsbadi-só, Viktória-só, Tengeri-só, továbbá Vásártelki természetes moórföld folyton kapható.

Geréby Fülöpnél.